

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Franciskanska ulica št. 8 (iskarna l. nadst.). Uradni: ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.
NAROČNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 21.00, polletna K 10.80, četrtletna K 5.40, mesečna K 1.80; za Nemčijo celoletno K 26.40; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 39.—.

Posamezne številke po 8 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Selenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna petstvarica 30 vin., pogojen prostor, poslana in reklame 40 vin. — Inzerate sprejema upravništvo. — Ne frankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo.

Reklamacije lista so poštne proste.

Stev. 505.

V Ljubljani, v ponedeljek dne 10. februarja 1913.

Leto III.

Premalo krvi.

Avstrijski princ Bogomir Hohenlohe je prinesel v Peterburg pismo, ki ga je avstrijski cesar s svojo roko napisal rusnemu carju. Na poslovljni avdijenci pa mu je Nikola izročil odgovor, ki ga prinese Francu Jožefu. O teh pismih ugibajo na vse plati: Kakšna je vsebina, kdo je dal iniciativo, kakšna je bila predgovorina itd. Seveda je zopet po raznih kotih truma ljudi, ki »natančno« veda, kaj je pisal stari avstrijski cesar; drugi vedo še nekoliko več in pripovedujejo vsakovrstne podrobnosti; od tretjih pa slišimo, da gre pravzaprav in resnično za nekaj drugega ter da so prvi prav tako slabo informirani kakor drugi. Nazadnje bi človek dejal, da vsi skupaj ne vedo ničesar; na vsak način je to neznanje najbolj verjetno.

Ali brez avgurskih in pitjskih vaj se lahko pravi, da ima cesarsko pismo nedvomno nekaj pomirjevalnega na sebi. Kdor je količkaj pozna mednarodni politični položaj, ve, da je bila — in da je morda še — največja nevarnost za evropski mir v razmerju med Rusijo in Avstrijo. Carjeva aktivna armada šteje ta hip precej več moč kakor običajno v mirnem času; in nobena tajnost ni, da je tudi Avstrija izvršila razne priprave za takozvane eventualnosti. V balkanskih rečeh se glede na to in ono razlikuje dunajsko mnenje od peterburškega, in iz takih nesoglasij znajo spretni diplomatje, če je treba, čez noč napraviti »casus belli«, dokazati sami sebi in še komu drugemu, da je vojna neizogibna.

V takem položaju ni najmanjši ambo v avstrijski loteriji tako gotov kakor mnenje, da ima cesarjevo ročno pismo namen na ta ali oni način služiti miru. Celo oficiozne vesti, ki ljubijo skrivnost kakor skopuh svoje cekine, namigujejo, da je cesar storil velepomemben korak, ki se ima razlagati v tem zmislu, da je stari vladar ostal zvest svojim tradicionalnim načelom kot najdoslednejši varuh miru v Evropi. Slog oficioznih izjav je seveda še nekoliko bolj zamotan, ali od naših skromnih talentov ne more nihče zahtevati, da bi zvesto kopirali vzvišeno umetnost in duhovitost, ki prihaja iz ministrskih tiskovnih uradov. Naposled se zadovoljuje navaden državljani z enostavnim dejstvom, da hoče njegov cesar zmanjšati vojno nevarnost.

Navaden državljani se zadovoljuje s tem. Ali razven takih prozaičnih ljudi imamo v Avstriji še drugo, izredno vrsto prebivalcev. Imamo patriote. In oni se — ne zadovoljujejo. Če ne bi bilo v naši čudni državi toliko čudnega, toliko izrednega, toliko nerazumljivega, toliko na glavo postavljenega, da ne ostaja skoraj nič za naravnost in logiko, bi se človek začudil, da bi pozabil na jed in pijačo. Da bi bili patriotje drugih misli kakor cesar? Taki očitki zadevajo navadno samo prekuščarske rdečkarje. Ali kakor kaže, prisegajo tudi naši črnorumenjaki na geslo: Und der König absolut, wenn er unsern Willen tut...

Vsi bogovi so nam priče, da nas ni šteti med občudovalce grofa Berchtolda. Vsa čast njegovemu plemstvu in njegovi šarži, toda v njegovem delovanju ne najdemo niti z mikroskopom točke, v katero bi mogli zapiciti najhujšo nado, da pride od njega še kaj znamenitega. Ali da mu patriotje napovedujejo boj — tega ni zaslužil in to tudi ni bilo nikdar v računih njegovih nasprotnikov.

Ne vemo, koliko je bil grof Berchtold prizadet pri cesarjevem pismu. Če gre za političen akt, mu je seveda moral biti znan, ker je on odgovoren zanj. To je razlog, da streljajo nanih odličnjaki, ki se ne upajo javno pomeriti bolj visoko. Kdor hoče, lahko čita v tem in onem dunajskem in še v kakšnem nemškem listu, da je Berchtold izdal avstrijske interese. Če se mu to tako splošno očita, ne bi imeli povoda, da ga zagovarjamo. O avstrijskih interesih in o državnih umetnostih sedanjega zunanjega ministra imamo tudi mi svoje mnenje. Ali patriotični gospodje specializirajo: Berchtoldov smrtni greh je ta, da Avstrija še ni napovedala vojne. Komu in zakaj — to je postransko. Glavno bi bilo to, da bi streljali.

Veliko so se zagovorniki bojne teorije že trudili. Vse so poizkusili, karkoli bi bilo moglo zaplesti Avstrijo v vojno. Najimunitnejši eksperiment so napravili s tragikomično Prochaskovo afero. Vztrajnosti in agiliteti jim pač ni odrekati. Za svoje hujskarije so porabili vse instrumente, apelirali so na vse instinkte, odkrivali so vsak dan nove bojne vzroke, nastavliali so miru vse pasti. In šele ko se je ob naši blamaži zakrohotala vsa Evropa, se je zazdelo, da bo ščuvanja konec.

Tudi to je bila zmota. Bojna stranka ima življenje kakor maček. Vse je mislilo, da jo je hudič vzel in ji pripravil trajen stan v peklen-skem raji. A tisti dan, ko je cesarjevo pismo odšlo v Peterburg, je čezvela, in zopet igra svojo vlogo. Zopet hujska, zopet intrigira, zopet nastavlja pasti.

Povod je hitro našla, kakor ga vedno najde star pravdar. Saj ne gre za to, koliko je vreden, da je le povod. In skoraj samo ob sebi je umevno, da leži v Albaniji. Tam smo namreč zdaj protektorji. Brez šale; tako dobro se nam godi, da lahko protežiramo druge, čeprav se marsikomu zdi, da bi včasih sami prav lahko prenesli nekoliko protekcije.

Zaradi Albanije, katere še ni, razpravljajo diplomatje v Londonu. Meje ji iščejo, štatut ji iščejo in kjeza ji iščejo. Zadnje je nabolj nerodno, ker bi lahko napravili deset Albanij, pa jim ne bi manjkalo kandidatov za prestol. Ako tudi meje delajo sitnosti, Eni bi radi napravili prav veliko, drugi srednjo, tretji pa prav majhno Albanijo. Da se v takih razmerah doseže soglasje, se je treba veliko pogajati, kakor če zahteva prodajalec osemsto kron za kravo, kupec pa ponuja esemeset.

Vojni entuziasti pa pravijo: Ne! Nič pogajanja! Avstrija naj določi albanske meje po svojem spoznanju, in kdor jih ne prizna, njega naj naklesti.

Formula je zelo enostavna. Ampak včasih vendar ni žensko, kar je enostavno. Skočiti v vodo je tudi zelo enostavno, pa je včasih le zelo trapasto, zlasti če človek ne zna plavati in če ne pozna vode. Avstrija lahko razdeli na papirju ves svet po svojem; le to je vprašanje, kaj poretke drugi. In če bi ni določili albanske meje tako kakor bi hoteli naši patriotje, ni dvoma, da bi iz mnogih ust zadonelo: Ne!

In kaj potem?

Vojna!

Kajti vojna je smoter in namen. Albanija je le sredstvo, kakor je bila Prochaskova afera sredstvo. Krvi je hujskačem premalo, pa žele prelivanja. Če bi mogli drugod najti nagib, bi ga brez pomisleka vzeli drugod.

Vojno stranko imamo, in giblje se. Če bi bila zunanja politika pri nas demokratično ure-

jena, bi se smejali vsemu hujskaškemu naporu. Splošno glasovanje ljudstva, ki bi se danes priredilo, bi pokazalo tako ogromno večino za mir, da bi bili naši Bočilangerji do kosti osramočeni. Ali zunanja politika se dela v zakulisji, in zato je taka vojna stranka nevarna. In dokler ni zadnji rezervist doma, ni mogoče mirno spati.

Trializem in drugo.

Nekaj časa sem je »Slovenec« vzel jugoslovansko vprašanje v zakup. Rešuje ga v Avstriji in izven Avstrije, njegovi patroni pa igrajo jugoslovanske Cavourje. Celo Srbom je pri-jazen in jih neprenehoma objema s tako viharno bratovsko ljubeznijo, da bi jim lahko zmanjkalo sape, če bi ti dokazi nežnih čustev dolgo trajali. V soboto je celo pripovedoval, da je bil vedno tak, pa je citiral samega sebe iz leta 1876, v dokaz svojega večnega srbofilstva. To bi bila res stara ljubezen, če bi bila neprekinjena. Ali med rusko-turško in balkansko-turško vojno je bilo veliko let, in medtem se je »Slovenec« ljubezen obračala kakor pijanec v krsti, če mu postavijo liter na grob. Ko so slovenski klerikalci začeli uganjati aktivno solidarnost s Hrvati, so se družili s sorodnimi pravaši kakor Marjetica s Favstom, in v zmislu starčevičanskih teorij bi bili Srbe najraje spravili z zemljevida in iz geografije. Najsijajneje pa se je izkazalo njih »srbofilstvo« v dobi bosanske aneksije in nekaj časa izza nje. Da se »Slovenec« ni navduševal ob govorcih tedanjega prestolonaslednika, je bilo čisto prav. Ali treba se je spomniti, kakšno vlogo je igral, ko so sedeli v Zagrebu srbski »veleizdajniki« na zatožni klopi; takrat je pisaril kakor Accurtijevo glasilo. Trudil se je celo, da bi na Slovenskem »odkril« kakšno veselebrsko zaroto. In kako je bilo, ko se je imelo po aneksiji urediti trgovinsko razmerje med Avstrijo in Srbijo?

Tisti časi niso tako oddaljeni kakor rusko-turška vojna, in zato ni treba spominu citatov. Avstriji je bilo treba srbskega mesa, Srbiji je bilo treba izvoza živine in mesa v Avstrijo. A naši klerikalci so bili najsrboritejši sovražniki vsake boljše trgovinske pogodbe s Srbijo in so s svojim klicem po zapiranju mej največ doprinesli, da je ostalo razmerje med Avstrijo in Srbijo do današnjega dne skrajno napeto. Ta dejstva so desetkrat močnejša od citatov iz leta 1876, s katerimi bi klerikalno glasilo rado popačilo svojo zgodovino. In kako pristno je prijateljstvo do Srbov sedaj, se bo pokazalo, kadar se bo zope sklepala trgovinska pogodba.

TV petek pa je »Slovenec« polemiziral z zagrebškimi »Srbobranom«. To nas ne bi posebno zanimalo, ker nas »Srbobranov« fanatizem ravno tako malo ogreva, kakor »Slovenec«. Ali katoliški list je podal v svoji notici nekakšno definicijo trializma, ki je tako absurdna, kakor da se »Slovenec«, namenoma sam norčuje iz svoje politike. Zagrebško srbsko glasilo navaja kot argument proti trializmu mnenje, da Čehi in Poljaki ne bodo trpeli svoje narodne podrejenosti, če se razmere v monarhiji tako izpremenijo, da dobe Jugoslavi svojo državo. To smo tudi mi že davno rekli; ne le Čehi in Poljaki, ampak tudi Rusini in drugi narodi bodo hoteli imeti svoj delež, če se stvari tako daleč razvijajo. Naravno je, da brez pomoči drugih narodov tudi Slovenci, Hrvatje in Srbi ne morejo doseči avtonomnega položaja

— kajti v topijo kakšne jugoslovanske revolucije pač tudi »Slovenec« ne verjame. Kdo pa naj misli, da nam bodo drugi nesebično pomagali do samouprave, ne da bi jo zahtevali tudi zase? In če se zgodi, da dobe Jugoslavi svojo državno organizacijo, se tudi Nemci ne bodo zadovoljili s provincialno-političnim življenjem. Torej je trializem iluzija.

Ali »Slovenec« pravi, da si nikdar ni predstavljal trializma tako, da bi Jugoslavi dobili nekaj političen privilegij, ampak da misli na avtonomijo vseh narodov. Ta razlaga je tako čudna, da bi se človek zbal za duševno zdravje onega, ki jo je iztuhlal. Trializem vendar ni posoda, katero lahko napravi vsak na svoj način in naliže vanjo, kar se mu ljubi. Trializem je zelo determiniran pojem, ki se ne da z razlaganjem spraviti iz sveta. Današnja uredba monarhije je dualistična, to se pravi, da je habsburška posest sestavljena iz dveh držav — na eni strani »kraljstva in dežele, zastopane v državnemu zboru, vulgo Avstrija, na drugi strani pa Ogrska. Iz tega izvira bivstvo trializma. Monarhija bodi sestavljena iz treh, ne pa iz dveh držav. Tretja bodi Jugoslovanska. O njenih mejah je lahko toliko prepira kolikor o albanskih. Ali o jedru trializma ne more biti nobenega dvoma. Trializem pomeni državno življenje za Jugoslavo in izključuje državno življenje za Čeha, Poljake, Rusine, Nemce, Italijane, Slovence itd.

Če pa hoče »Slovenec« enake pravice za vse narode monarhije, tedaj naj pokoplje izraz »trializem«. Doslej še ni storil tega, ampak napisal je naravnost trializem na svojo zastavo. In s tem zanika avtonomijo drugih narodov. Ker pa je dosega trializma brez drugih narodov popolnoma nemogoča, je tudi trializem za klerikalce samo pretveza in drugega nič.

Bil bi torej čas, da se ta beseda že izbriše. Kajti zamera gor, zamero dol — sleparska je. Če se kdo zanaša na to, da bo kar kakšna mogočna roka dekretirala trializem, slepi samega sebe, kakaj taki statstrajhi so v Avstriji dandanes vendarle nemogoči, ne glede na to, da res ne uganemo, kateri visoki faktor bi bil voljan izvršiti tak popravek političnega zemljevida. Reorganizacija Avstrije morejo izvesti le vsi narodi, tedaj pa rezultat ne more biti trialističen. Pošten cilj je enakopravnost in avtonomija vseh narodov; pošten in obenem tudi dosegljiv cilj. Tedaj pa povejmo ljudstvu to in ga ne begajmo s trialističnimi iluzijami, ki so se izlezle za kakšnim zagrinjalom z nepriznanimi in neodkritosrčnimi nameni.

Ljubljana in Kranjsko.

— Ljubljanski občinski svet ima redno sejo v torek, dne 11. t. m. ob 6. zvečer v mestni dvorani. Dnevni red: A. Javne seje: I. Naznanila predsedstva. II. Odobrenje zapisnika zadnje seje. III. Volitev devet članov magistratnega gremija (§ 24 občinskega reda). IV. Personalnega in pravnega odseka poročilo o dopisu mestnega sveta v Gradcu glede izposlovanja zastopstva deželnih stolnih mest v državnem železničnem svetu. V. Finančnega odseka poročilo o dopisu magistrata glede dovolitve kredita za praktičen gospodinski pouk na mestnem dekliskem liceju. VI. Stavbnega odseka poročila: 1. o poročilu mestnega stavbnega urada glede sklenjene delne opustitve parka na trgu Tabor ter določitve regulacijskega načrta za stavbišča na tem trgu; 2. o ponudbi Friderika Ko-

EMILE ZOLA:

Rim.

(Dolge.)

»Na vsak način računajte name,« je Pierre ljubeznjivo nadaljeval. »Ta besni spor dveh narodov je resnično velika bolelost, velika nevarnost... Toda ničesar ne bom pravil o vas, česar ne smatram za resnico. Nisem sposoben, da bi govoril kaj drugega. Ali zelo se bojim, da ne ljubite resnice, da niste pripravljeni nanjo ne po svojem temperamentu, ne po navadi. Pesniki vseh narodov, ki so prihajali sem in govorili o Rimu s podedovanim navdušenjem svoje klasične izobrazbe, so vas opajali s toliko hvalo, da ste, kakor se mi zdi, slabo pripravljani na to, da bi mogli slišati vso resnico o svojem sedanjem Rimu. Naj bi se človek kolikor si bode oziral na vašo prevzetnost, vendar bi moral priti do resničnosti; prav te resničnosti pa nečete priznati. Zakaj zaljubljeni ste v lepoto in zelo občutljivi kakor one žene, ki se zavedajo, da niso več lepe, pa obupavajo ob najmanjši opazki zaradi njihovih gub.«

Orlando se je zasmejal po otroško. »Seveda, malo se mora olupšati vsaka reč. Čemu pa bi govorili o grdih obrazih? Na odru ljubimo le lepo glasbo, lepe ples, lepe igre, ki zabavajo človeka. Vse drugo, vse, kar je neprijetno — ljubi Bog, to mora ostati skrito!«

»Jaz pa rad priznam brez ovinkov glavno napako svoje knjige,« je nadaljeval duhovnik. »Ta italijanski Rim, ki sem ga zanemarjal, žrtvujem ga papeškemu Rimu, o katerem se mi je sanjalo, da se prebudi, ta Rim živi in je že tako mogočen, tako zmagovalen, da je to gotovo oni drugi Rim, kateremu je usoda namenila, da sčasoma izgine. Kakor sem že omenil, vztraja papež brezuspešno na tem, da ostane

neizpremenljiv v svojem boljbolj razjedanem, od razsula ogroženem Vatikanu — vse okrog njega se razvija, črna družba je že postala siva družba, ker se meša z belo. Nikdar nisem bolj čutil tega kakor na slavnosti, ki jo je priredil knez Buongiovanni ob zaroki svoje hčeri z njenim nečakom. Ves vznemirjen sem zapustil to slavnost, ves navdušen za vašo stvar.«

Starcu so se kresile oči.

»O, vi ste bili tam? Kajpada, to je bil nepozabljen prizor in Vi ne dvomite več, da imamo moči za življenje, ne dvomite, da bomo velik narod, čim bodo premagane današnje težave? Kaj je na tem, če traja četrto stoletje, kaj če traja celo stoletje! Italija vstane v svoji stari slavi, čim požene veliki narod iz zemlje!... Seveda mi je zopet na Sacco, ker ga smatram za vtelesenje vseh spletkarjev, vseh lahkoživcev, ki so vse ovirali s svojo pohoto, ko so planili na gorki plen naše osvoboditve, ki nas je veljala toliko krvi in toliko solz. Ali v svojem ljubljnem Attiliju, ki je res meso mojega mesa, se zopet oživljam; tako je blag in tako hraber — v njem je bodočnost, v njem pleme onih korenjakov, ki pridejo poučit in očistit deželo... Oj, da bi zrastle veliki narod iz njega in iz Celije, iz te oboževanja vredne male princeze! Stefana, moja nečakinja, pravzaprav zelo razumna žena, mi jo je zadnjič privedla. Da ste videli, kako me je to dete objelo, kakšna sladka imena mi je dajala in pravila, da bom boter njenemu prvemu sinu, zato da se bo imenoval kakor jaz in drugi rešil domovino... Da, da, naj bi nastal mir okrog te bližnje zibelke, naj bi pomenila pokrova teh dragih otrok zvezo Rima z vsem narodom, naj bi se po njiju ljubezni vse popravilo, vse zopet zažarelo!«

Solze so mu prišle v oči. Pierre, ki je bil globoko ginja od tega v pobitem junaku še

gorečega, neugasljivega plamena domovinske ljubezni, ga je hotel razveseliti.

»To je želja, ki sem jo sam izrekel na slavnosti njiju poroke; dejal sem Vašemu sinu skoraj to kar pravite Vi. Da, naj bi bil ta zakon trajen in plodovit, naj bi iz njega nastala velika dežela, ki Vam jo želim od vsega srca zdaj, ko sem Vas spoznal!«

»To ste rekli!« je vzklil Orlando. »To ste rekli!« Tedaj Vam odpuščam Vašo knjigo, tedaj ste razumeli vse. In »Novi Rim« — tukaj je! Rim, ki je naš Rim, iz katerega napravimo, da bo vreden svoje slavne preteklosti, zopet gospodarja sveta!

S široko kretnjo, kakršne so se mu podajale, ki je vanje polagal vse, kar mu je ostalo od življenja, je pokazal na ogromno panoramo, razprostirajočo se pred svetlim, nezagrinjenim oknom — na Rim, ki se je širil v daljavi od enega kraja obzorja do drugega. Pod tem škrikljastim nebom, ob tem redkem, zimskem času zalovanja je dobilo mesto nekakšno višje veličanstvo, otožno veličino kraljevske prestolnice, ki čaka, danes še razvaljena, v mračnem zraku nemo in nepremično na sijajno prebujenje, na splošno priznano, vnovič obljubljeno kraljevsko dostojanstvo. Od novih četrti ob Viminalu do oddaljenih dreves na Janikulu, od rdečih streh kapitola do zelenih vrhov Pincije so valovale terase s kampanili, s cerkvami, s kupolami kakor široko morje, katerega sivo valovje se ziblje semintje brez konca in kraja.

Ali nenadoma je Orlando v hipni očetovski jezi obrnil glavo in zagrmel mlademu Angiolu Mascari:

»Ti hudoba, ti! Naš Rim hočeš torej razdejati z bombami, naš Rim hočeš porušiti kakor staro, razmajano, trhlo kolibo, da ga rešiš zemlje za vse večne čase!«

Angiolo je doslej tiho in strastno poslušal

pogovor. Na njegovem golobradem, lepem plavalasem deviškem obrazu je izražala najmanjšo razvneto hipno rdečica, in zlasti njegove velike modre oči so plamtele, ko je slišal govoriti o ljudstvu, o novem ljudstvu, ki ga je treba ustvariti.

»Da«, je dejal počasi s svojim čistim, muzikalnim glasom, »da, razrušiti, da ne ostane noben kamen od njega! Ali razdejati ga moramo, da ga zopet zgradimo!«

Orlando mu je segel s porogljivim smehljajem v besedo.

»Oh, ti ga zopet zgradiš! To je še sreča!« »Jaz ga zopet zgradim!« je ponavljal otrok s trepetajočim glasom, in je vstal kakor prerok. »Jaz ga zopet sezidam — oj, da bo tako velik, tako lep, tako plemenit! Ne potrebuje li svetovna demokracija bodočnosti, ne potrebuje li naposled osvobodeno človeštvo enega edinega mesta, ki bi bilo kakor skrinja zaveze, središče vsega sveta? In ni li Rim izvoljeno mesto, ki ga označujejo prerokovanja, da je večno, neumrjoče, ono, ki se v njem izpolni usoda narodov? Ali da postane večno svetišče, glavno mesto razdejanih kraljestev, kjer se vsako leto zbero modrijani vseh dežel, ga je treba najprej očistiti z ognjem, da ne ostane nič od prejšnjih omadeževanj. Potem, kadar bo okuženost starih tako vsesana od solnca, potem ga zopet sezidamo — desetkrat lepše, desetkrat večje, nego je bilo kdaj. In kakšno mesto pravičnosti in resnice bo naposled ta tritisoč let obljubovani in pričakovani Rim — ves iz zlata, ves iz marmora, napolnjen s kampanjo od morja do sabinskih in albanskih gora, tako srečen in tako moder, da bo živel njegovih dvajset milijonov prebivalcev po zakonu urejenega dela v brezprimerni radosti življenja. Da, da, Rim, oče, kralji, edini na svetu na veke vekov!«

(Dolge.)

širja za odkup njegovega posestva Pred Prilami št. 25 v regulacijske svrhe; 3. o ponudbi Davorina Rovška in Angele Česnovar za odkup njunega sveta v Kolodvorski in Pražakovi ulici v svrhu regulacije Pražakove ulice. VII. Policijskega odseka poročilo o dopisu županovnem glede zgradbe nove mrtvašnice. VIII. Direktorija mestnega vodovoda in elektrarne poročilo o dopisu županovnem glede prošnje za napravo hidroelektrične centrale na regulirani Ljubljani. IX. Samostalni predlog občinskega svetovaleca Tomaža Novaka glede znižanja pasjega davka za pse čuvaje po vseh predmestjih. B. Tajne seje: I. Naznanila predsedstva. II. Odobrenje zapisnika zadnje seje. III. Personalnopravnega odseka poročilo o prošnji nekoga magistratnega uradnika za definitivno imenovanje. IV. Finančnega odseka poročilo o prošnji vdove nekoga magistratnega uradnika za zvišanje vдовnine. V. Direktorija mestne elektrarne poročilo o prošnji nekoga uradnika za zvišanje pasjega davka. VI. Direktorija mestne zastavljalnice poročilo o prošnji za razpisano službo cenila dragocenosti in efektov pri mestni zastavljalnici. VII. Obrtnega odseka poročila o raznih prošnjah za obrtne koncesije.

— Iz Šiške. Šiškega občinskega odbora liberalna večina je v precej hudi zadregi. Tožbo proti Vodovodni zadrugi je izgubila; stroški postajajo občutni in kakor vse kaže jih bodo morali vsled znane prakse kranjskega deželnega odbora nositi gg. obč. odborniki z županom vred. Da bi zadevo zakrili ter se s svojo nepremišljeno pravdo skрили za "javno mnenje", so sklicali na soboto zvečer k "Kankertu" »javen ljudski shod« političnega društva »Vodnik«. Na dnevi red so dali za parado poleg »vodovodnega vprašanja« se inkorporacijo Šiške k Ljubljani in »pereča obč. vprašanja«. Shod je otvoril sollicitator dr. Novaka g. Cimerman, ki je (na »javnem ljudskem« shodu je kar sam predsedoval in kar sam imenoval g. Keleca za zapisnikarja) podal besedo koncipientu dr. Novaka g. dr. Tonetu Gosaku. Ta je govoril in govoril, kot govore včasih pravdni zastopniki pred sodiščem. Zgražal se je nad ustanovitvijo Vodovodne zadruge, kritiziral razne izdatke, ki naj bi jih »kavafirsko« ustanovitelji Vodovodne zadruge iz svojih žepov plačevali. Sumnil je g. Kreutzerja, da je predrago računal kopanje jarkov; očital je Vodovodni zadrugi, da hoče 180.000 K za vodovod od občine itd. Povedal je, da je pravda šiške občine doslej izgubljena, da pa so že narejene pritožbe na Gradec in na Dunaj. Udaril je po deželni odboru, češ da štiti Vodovodno zadrugo. Za njim je nastopil g. dež. poslanec Ribnikar, ki se je najpoprej opravičil, da je v zadnjem trenutku prevzel referat o inkorporaciji Šiške k Ljubljani in da vsled tega ni tako pripravljen, kot bi bilo treba. In res ni bil pripravljen! Ogovoril je, samo da je govoril. Dejal je, da ima Šiška dobro šolstvo, več tudi v Ljubljani Šiškarji ne dobe, češ, uniwerze tudi v Šiški se nimate... Gospodarsko pa da bi bili Šiškarji pod Ljubljano na slabšem nego so sedaj! Večje doklade, večje davščine! Navajal je same desetisoče davkov, samo, da bi bile številke imponujoče. Udaril je po klerikalcih, ki da imajo posebne namene pri tem. Na šiški šoli nastavljajo Slomškarije; ko pride Šiška pod Ljubljano, je pa v nevarnosti ljubljanski mestni šolski svet, da izginje iz njega liberalna moč in oblast. Pa šušteršič se boji za svoj okoliški mandat, zato: Šiška pod Ljubljano. Tretji govornik je bil licejski učitelj Kralj, ki je navajal nekaj odlokov dež. odbora proti odločbam šiškega obč. odbora. — Končno je stavil tri resolucije odv. kand. g. Režek, ki je zdaj za obč. tajnika v Šiški. Prva resolucija odobrava pravdo občinskega odbora proti Vodovodni zadrugi, druga se brani inkorporacije Šiške v Ljubljano, tretja in vse skupaj pa protestirajo proti dež. odboru. Resolucije so bile z večino »sprejete«. — Shod je bil slabo obiskan; sklican na polosmo uro se je začel še-le po poldeveti ob navzočnosti 70—80 ljudi, med tem kakih 10 soc. demokratov, ki so bili radovedni, kaj bo liberalna gospoda povedala. V debato ni posegel nihče, ker se ni zdelo vredno. — Mi pripominjamo sledeče: Spor občine z Vodovodno zadrugo se ni podal po referentu dr. Gosaku tako, kakor bi bilo treba. Gre za prevezite, ki se, kolikor vemo, lahko izvrši takoj — ali občinski odbor noče; imel bo škodo, in ž njim občina. Vprašanje inkorporacije Šiške k ljubljanskemu mestu se mora stvarneje obrazložiti. S frazami se samo škoduje, ne pa koristi občini. Obširneje bomo pri priložnosti cele stvari razložili svoje stališče, ker smo mnenja, da je to resna reč. V kolikor smo poučeni, se bo v kratkem bavil s temi vprašanji javen shod delavstva v Šiški. Na shodu je v zaključni besedi omenjal predsednik, da bo politično društvo »Vodnik« poslalo po domovih proti inkorporaciji protestne pole v podpis. Svetujemo sodrugom, naj pole zavrnejo in počakajo, dokler ne bo ljudski shod dal tozadevne obvezne direktive.

— »Vzajemnost« za kolodvorski kraj je imela v soboto zvečer v gostilni »Internacional« svoj redni občni zbor, ki ga je v imenu centrale otvoril in vodil S. Kocmur. Poročili predsednika in blagajnika sta bili brez ugovora odobreni. V novi odbor so bili izvoljeni: Josip Petrič, predsednik; Anton Zupancič, namestnik; Josip Jančigaj, zapisnikar; Arnošt Pohl, namestnik; Ivan Bevc, blagajnik; v nadzorstvo pa: Furlan Rudolf, Berčič Franc, Trpin Rihard, Furlan Ivan in Strmšek Gašper. Po kratki razpravi, tihoči se delovanja novega odbora, je predsednik zaključil občni zbor, ki gotovo ne ostane brez uspeha.

— Dramatično društvo v Ljubljani je imelo včeraj izreden občni zbor. Sklenilo se je naprositi deželni odbor, da prepušti društvu gledališče za dve leti in da reši čimprej prošnjo, ker je treba jasnosti pred koncem sezone, če se hoče uspešno pripraviti prihodnja sezona. Potem je sklenjeno storiti korake pri deželni gladi, da čimprej reši prošnje za kinematografsko koncesijo. Izpremenile so se tudi nekatere

re točke pravil, deloma zato, da se omogočijo kinematografske predstave, deloma pa se modernizirajo nekatere zastarele določbe.

— Slovensko gledališče. V soboto se je še enkrat uprizorila Offenbachova fantastična opera »Hoffmannove pripovedi«. V vlogi Olimpije je gostovala ga. Otahalova, ki je občinstvu znana iz časa, ko je bila članica opernega ansambla in od poznejših gostovanj. Tudi to pot je bil njen nastop prav uspešen. Njena igra se je nekoliko razlikovala od znane šablone, kar je prav prijetno učinkovalo; vendar bi rekli, da je bilo gibčnosti za avtomata nekoliko preveč. Pevka se je odlikovala z izvrstno koloraturo, kar je seveda za Olimpijino vlogo glavna reč. Občinstvo ni skoparilo s priznanjem. Ostale partije so bile zasedene kakor po navadi. Gledališče je bilo dobro obiskano.

— Iz gledališke pisarne. V torek dne 11. februarja prvič v sezoni Birinskega satirična tragikomedija »Vrtoglavci« za nepar. Birinski je po svojem »Molohu«, tragediji iz ruske revolucije, našemu občinstvu že znan. V »Vrtoglavcih« nam kaže obratno stran; mojstersko izvedene komične situacije, oster dovip in satira so pripomogle delu povsod do popolnega uspeha. Režijo ima g. Skrbinek. V četrtek prvič v sezoni za par Puccinijeva opera »Madame Butterfly«, ki nam slika z veliko dramatično silo tragiko mlade zveste Japonke. Madame Butterfly se ponovi v soboto za nepar. V nedeljo popoldne ob znižanih cenah velika tujska predstava »Orfej v podzemlju«.

— Smrtna nezgoda v Zagorju ob Savi. V soboto ob polu 11. se je v zagorski električni centrali ponesrečil 16letni mladenič Lojze Peterlin. Dotaknil se je električne napeljave in je bil takoj mrtev.

— Račun iz hotela pri »Cerkvenemu knezu«. Iz Novega mesta nam poročajo: Slavni deželni odbor je dva velika gospoda spravil v veliko zadrego. Povest o tistem računu iz hotela pri »Cerkvenem knezu« je vendar resnična. To se pravi, za nas je resnična s pridržkom, če je resnično, da se je eden naših davkoplačevalcev ojunčil in je slavni deželni odbor vprašal, če morda v Ljubljani kaj vedo o tem računu in če je župan dolenske metropole opravičen brez obzorovnega dovoljenja prosto izplačevati pojedine v njegovem hotelu zraven kapiteljske cerkve. Izvedeli smo, da so tudi v Ljubljani slišali o tem računu, pa da so gospodje pri deželni odboru našemu gospodu županu povedali, da je on sicer kot hud »naprednjak« lahko oseben prijatelj mil. prošta, vendar to osebno prijateljstvo ne sme tako daleč iti, da bi prošta prijel gostije na račun mestne blagajne. Stvar je resnega premisleka vredna. Kdo bo zdaj mestni blagajni povrnil prosto za gostijo izplačanih menda celih 500 K? Mil. prošta se strogo drži krščanskega nauka: Dajte cesarju kar je cesarjeva, bogu pa kar je božjega. Ali tistih 500 K, ki mu jih je župan dal za gostijo pri slavnosti otvoritvi nove gimnazije, niso ne cesarjeve, ne božje. Na občinske blagajne pa Kristus tudi ni mislil, kakor tudi ni mislil, da se bodo njegovi apostoli današnje dobe sploh z denarjem in gostijami več pečali kakor z njegovimi zapovedmi. Sploh pa prošta ni tako neumen, da bi nekaj dal nazaj, kar je enkrat na tako lep način dobil, kakor je dobil svojo zadnjo gostijo dobro plačano. Torej bo g. Rozman posegel v žep? Morda je občinski odbor, ki je predlagal in sklenil povišanje županove plače, že takrat imel tudi ta račun v mislih? Težko! Preje bi bilo verjeti, da bo tisti predlagatelj ob prvi priliki vnovič povzdignil svoj glas in predlagal še 500 K remuneracije za izredni trud, ki ga je g. župan gotovo imel, ko je preko toliko modrih in za občinsko blagajno tako skrbnih glav častitih mestnih očetov kar na svojo roko poravnal ta blagoslovljeni račun iz kapitelja. Na ta način bi se pa ne pridiprav račun še najbolje spravil v sveta. Pa še nekaj čudnega je pri tem računu: da je slavni deželni odbor to pot tako nepristransko pokazal svoje srce do obeh gospodov v Novem mestu. Je že res, da je naš prošta zelo liberalen mož, posebno kadar zapoje libero ob pogrebu, ki kaj nese. Ali kdor ni s kurjo slepoto udarjen na oba zdrava očesa, mora vendar videti, da je ves ta proštov liberalizem navsezadnje le eno tistih izbornih klerikalnih limanic, na katere se da vloviti največ, pa tudi največjih liberalnih kalinov. Langsam, aber sicher! Kaj mislite, da bi klerikalci sicer našega prošta pustili liberaliti po novo-meski liberalni trdnjavi, če bi ne bili sigurni, da se bodo imeli prošta zahvaliti, če tudi ta trdnjava v doglednem času pade.

— Samostan v Zatični in zavvednost naših »naprednjakov«. Pišejo nam: »Slovenski Narod« je pod firmo »Samostan v Zatični« priobčil afero bivšega trgovca Schaferja, ki je imel nekaj let svojo trgovino v zatičnem samostanu, pa je pred kratkim baje vsled intrig pobožnih patrov cistercienzov moral napovedati konkurz. Trgovina je zdaj prišla v klerikalne roke. Prav lepo je to, da se je »Slovenski Narod« za to zadevo tako toplo zavzel. Ampak zelo dvomimo, če bi se bil tudi tedaj za stvar zavzel, ko bi to zvonjenje ne prišlo že po toči in če bi uredništvo se zavedalo, da so tega konkurza krivi zavedni pristaši njegove stranke. Schafer se je namreč potrudil, da se z upniki na lep način poravnava. Dočim so bili vsi drugi upniki s tem zadovoljni, da moža rešijo, je pa upniški odbor konkurzne mase Schaferju zadržal vrat in raje patrom ceneje prepustil trgovino kakor pa nesrečnemu trgovcu. Ako trdka Souvan, pri kateri je Schafer služil blizu 20 let, ni napredna, pa se zavednim slovenskim »naprednjakom« prištevajo ostali člani upniškega odbora. Če ni potreba, ne bomo na križ pribili njih imena. Mislimo, da se bo tudi uredništvo »Slov. Naroda« zadovoljilo s konstatairanjem suhega, pa za stranko žalostnega dejstva samega. Sicer smo pa na razpolago tudi glede drugih slučajev, da liberalci naravnost podpirajo gospodarsko moč klerikalizma v naši deželi.

— Umrli so v Ljubljani: v Rožni ulici št. 7. Filomena Černe. — v deželni bolnici so umrli:

Delovodja Mihael Lusanc, star 55 let; Pleško Marija, 79 let stara zasebnica z Glinc; Polutnik Jakob, 32 let star pokrovski pomočnik; Pečnik Jos., vpokojeni železniški sprevodnik.

— S trebuchom za kruhom. V petek se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 8 Slovencev in 12 Hrvatov, 16 slovenskih tesačev je prišlo iz Ogrskega, 10 Kočevarjev iz Zgornje Avstrije, 15 Hrvatov se je odpeljalo v Rudolfovo.

— Nesreča. V petek je pri delu padel na levo nogo šveler delavcu Jožetu Osredkarju v Smartnem pri Litiji ter mu jo popolnoma zdrobil. Prepeljali so ga v deželno bolnišnico.

— Goljufija v klerikalni »Zadružni zvezi«. O defraudantu Polajnkot poročajo še, da je bil kot feldvebel v neki huzarski garniziji na Hrvaškem iz službe odpuščen, ker je poneveril 6000 K. V Ljubljani je Polajnko svojemu šefu rekel, da gre na dopust, češ, da ima neke uređiti neko tožbo, ter se je z ženo odpeljal. Ker ga čez tri dni ni bilo nazaj, so pričeli sumiti ter v četrtek zasledili, da je Polajnko defraudiral 40.000 K in pobegnil. Preskrbel si je potni list za inozemstvo. Ob odhodu iz Ljubljane si je v ponedeljek zvečer ostentativno zase in za svojo 22letno ženo Josipino, roj. Bradac, na tukajšnjem juž. kolodvoru vzel vozna listka za brzavlak na Dunaj. Seboj je imel tudi košaro za prtljago, težko 60 kg, katero je tudi oddal na Dunaj. Skoro gotovo pa je bil to le defraudantov manever in je izstopil bržkone prej iz vlaka.

— Samo en poizkus zadostuje, pa se prepričate, da je Kolinska kavna primes v resnici najboljši kavni pridatek, in takoj si boste znali razložiti tudi dejstvo, da si ta kavni pridatek pridobiva čimdalje širše kroge slovenskih gospodinj. Z eno besedo, Kolinska kavna primes je najboljši kavni pridatek; obenem pa je tudi pristno domače blago, edino te vrste na slovenskem jugu sploh. Prosimo Vas v Vašem lastnem interesu samo to, da strogo pazite na varstveno znamko »Sokol«, kajti le tako morete biti zagotovljeni, da dobite res pristno domačo in izvrstno Kolinsko kavno primes!

Stajersko.

— Trbovlje. Z ozirom na epidemično širjenje legaria (tifusa), ki je v naši občini začel prav nevarno razsajati, je županstvo izdalo sledeči

razglas:

V Lokah in v Retju (občina Trbovlje) se je pojavil v zadnjih desetih dneh legar (tifus) v toliki meri, da ni polna samo občinska izolirnica, nego leže bolniki deloma v rudniški bolnici in tudi doma.

Ta grozovita kuga se širi od ure do ure. Županstvo si prizadeva, olajšati gorje ubogih bolnikov, a primorano je tudi, opozoriti občinstvo na hude posledice, ki bi nastale, ako bi občani ne podpirali tozadevnega stremljenja gospodov zdravnikov in županstva.

Županstvo opozarja cenjene občane v zmlslo naročila pristojne oblasti:

I. Vsak nov slučaj te bolezni, a tudi sumljivi slučaj se naj natančno ali rudniškemu ravnanstvu ali pa županstvu.

Ako bi kdo iz kateregakoli vzroka zamolčal take bolnike, bode strogo kaznovan od c. kr. okrajnega glavarstva.

II. Treba je v stanovanjih, obleki itd. največje snage.

III. Živila in jedi se morajo shranjevati v shrambah, katere niso dosežne podganam, mišim itd.

IV. Krčmarji, vinotoči in trgovci naj čuvajo na red in snago v prodajalnah.

V. Izpraznijo se naj vse greznice in dobro pokrijejo.

VI. Okolica hiš naj se vsak dan snaži.

— Trbovlje. Legar, ki se je v Trbovljah pojavil, se prav opasno širi. Občinska izolirna bolnica je že prenapolnjena in ni nobenega prostora več. Zato so morali vsi dosežani bolniki v rudniški bolnici to bolnico zapustiti in so sedaj v njej nastanjeni le bolniki, ki so oboleli na legarju. Pravijo, da tudi ta bolnica še ne bo zadostovala in so se za to baje naročile izolirne barake, ki pridejo iz Gradca, od koder pride, kakor se čuje, tudi nekaj zdravnikov. Razen pekovskega pomočnika iz pekarske rudniškega konsumnega magazina so internirali v bolnici zaradi legarja tudi nekoga trgovskega pomočnika iz magazina samega.

Trst.

— S čim se ukvarjajo »moderni« škofje. Tržaškemu škofu dr. Karlinu gotovo nagaja poltarna strast ob pogledu na žensko obleko in ženska toaletta spravlja njegovo zaobljubljeno devišstvo v hudo nevarnost, zato posveča temu delikatnem vprašanju v svojem postnem pastirskem listu precej obsežno poglavje. Škof modroje takole: »Od različnih strani (najbrž od duhovnih so»trpinov«) mi v poslednjem času prihajajo tožbe, da ženski spol, zlasti po mestih, razvija v načinu svojega oblačenja tako ničurnost, da se nekatere mode zde celo resnim posvetnjakom pohujšljive in nesposodobne. Žal srečavamo danzadnem po ulicah osebe, o katerih bi vsak po pravici dejal, ne da bi se dotikal njih časti, da se le s tem namenom tako oblačijo, da obračajo nase oči drugih. Preljubi kristjani! Gotovo ni zoper božjo postavbo, ako se ženski spol stanu primerno in spodobno oblači, tudi ne bi bilo samo na sebi zametavati, ako se ženske oblačijo po novejših modah, da le ne prekoračijo meja spodobnosti in dostojnosti. Žal da je novejša moda po mestih taka, da se sme trditi o njej, da ne ustreza glavnemu smotru obleke, da ne služi sramežljivosti, niti zdravju, temveč le polteni pohotnosti! Morda se Vam bo čudno zdelo, da Vas opozarjam na to. Ali kdo drug naj Vas posvari v tej točki, ako ne tisti, ki bodo morali o Vaših dušah polagati nekoč strog račun! Kar najresneje Vas prosim, krščanske žene in dekleta, ne oblačite se tako, da bi bile drugim v spotiko ali celo v pohujšanje. Kdor ima čut za pošteno in čisto življenje, me razume in se bo

ravnal po mojih besedah! — No, gospod škof je velik optimist. Glede na modo in na ničurnost in na stremljenje, da obračajo nase moške oči, so najpobožnejše žene — izpod pedesetih let seveda! — do pičice enake manj pobožnim in tega tudi škofova kapucina ne preobrne. Sicer pa sedanja ženska obleka ni tako hudo nevarna in časih so veljale ženske mode, ki so mnogo bolj dražile polteno pohotnost, n. pr. na dvorih prejšnjih papežev!

— Neprijetna tiskovna pomata se je vrnila v sobotni uvodnik. V deseti vrsti prve kolone stoji, da je bil predlog (naj občina da »Legio 15.000 K podpore) sprejet »z glasovi italijanske socialistične« (namesto: nacionalistične!) večine. Pomoto je pazljiv čitatelj popravil sam, ker je izrečeno takoj v prihodnjem stavku, da so socialni demokratje glasovali proti predlogu.

Vestnik organizacij.

Občni zbor Šišenske »Vzajemnosti« se vrši v soboto 15. februarja, ob 8. zvečer v gostilni pri Celarcu. Spored: Poročilo odbora, poročilo nadzornikov, volitev odbora, raznoterosti. K obilni udeležbi vabi vse žlane odbor.

Občni zbor krakovskega trnovskega podružnice »Vzajemnosti« se vrši v soboto dne 15. februarja 1913 ob 8. zvečer v gostilni g. Steinerja na Opekarski cesti. Dnevi red: 1. Branje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo odbora. 4. Poročilo nadzorstva. 4. Volitev odbora. 5. Volitev nadzorstva. 6. Razno. K obilni udeležbi vabi odbor.

Socialno politični pregled.

— Ljubljanska kreditna banka. Na petkov seji upravnega sveta se je odobrila čista bilanca za leto 1912. Čisti dobiček znaša 664.470 kron 24 vin. (v letu 1911 484.240 K 28 vin.). Občnemu zboru, ki se bo vršil dne 5. marca t. l., se je sklenilo predlagati izplačevati za leto 1912 6 % dividendo (24 K na delnico), 141.197 K 11 vin. dodeliti rezervnemu zakladu, 14.724 K 57 vin. prenesti na novi račun.

— Strokovne bilance. Glasilo strokovne komisije »Die Gewerkschaft« sklepa letno poročilo o razvoju centralnih zvez. Splošno strokovno in pravovarstveno društvo železničarjev je vsled ustanovitve češko-separatistične organizacije izgubilo v minulem letu 3500 članov. Organizacija tobačnih delavcev je imela izgubila 300 članov. Te izgube so seveda neznatne in naša železničarska organizacija s svojimi 55.000 člani zavzema v naši strokovni organizaciji še vedno eno prvih mest. V finančnem pogledu se je organizacija v minulem letu celo okrepila. — Zveza tiskarjev je pomnožila število svojih članov za 500 in jih šteje sedaj nad 16.000. 97 odstotkov vseh tiskarjev v Avstriji je organiziranih. Imetje posameznih društev je naraslo na 2.600.000 kron. — Tudi organizacija tiskarskih pomožnih delavcev se je v minulem letu okrepila; število članov je naraslo na 5800. — Tudi knjižničarji so vzlic povišanju prispevkov pridobili nekaj novih moških članov, dočim je število članic nekoliko opesalo. Prvič so bile v nekatere večjih mestih obnovljene tarife pogodb brez boja. — Tudi organizacija litografov in državno društvo časniških uradnikov sta dosegla pri obnovitvi tarifnih pogodb važne uspehe brez boja. — Zidarska zveza je pomnožila število svojih članov od 28.400 na dobrih 30.000. Še mnogo lepše pa je napredovala finančna moč zidarske organizacije. Blagajniško stanje na koncu leta je bilo za 52 odstotkov boljše nego leto poprej. Zveza je v minulem letu zlasti na jugu dosegla nekaj sijajnih uspehov v medznih gibanjih. — Lepo se je razvijala zveza tesarjev, ki je narasla od 7482 na 8113 članov. S posebnimi prispevki, ki jih je plačevalo 79 odstotkov vseh članov, se je močno ojačal bojni sklad tesarjev. — Organizaciji opekarskega in krovecve napredujeta počasi, ampak stanovito. — Ugodno je tudi stanje ostalih organizacij: trgovskih nastavljenec, zavarovalnih uradnikov, trgovskih in transportnih delavcev.

— Varstvo zoper tovarniški dim in pline. Na tisočih delavcev vsrkava dan za dnem v plavžih in fabrikah dim in otrovne pline. Ampak država ne verjame, da delavci nimajo pljuč in jekla, in ne gane s prstom za zdravje delavstva. Niti novela k § 74, ki pooblašča vlado, da izda predpise v varstvo delavskega zdravja, še ni uveljavljena vsled trdovratnega odpora avstrijskih lordov v gosposki zbornici. Za varstvo človeškega življenja, oziroma za varstvo delavskega življenja vlada ne gane s prstom. Seveda je dim in če so plini nevarni profitu agrarcev, potem se vladi s predpisi mudi. O varstvenih predpisih je razpravljal na poslednji seji poljski svet in sicer je razpravo sprožil poljedelski minister sam. Sklenjeno je bilo, da se pri vsaki dež. vladni ustanovi centralna komisija za higijeno zemlje, rastlin in voda. Te komisije naj dožene škodo, ki jo poljedelstvu povzročajo industrijski dim in plini, in sredstva za odpravo tega zla. Z enakim namenom naj se na vseh tehničnih visokih šolah in na zemljedelski visoki šoli ustanove stolice za higijeno rastlin in zemlje in naj se jim pridružijo poiskusne postaje za higijeno rastlin. Tako skrbi vlada, da industrijski kapital ne oškoduje profita agrarcev. Kdaj bo ščitila delavsko življenje zoper kapital?

— Usoda osebojnika. Delnice predilnice v Ajdovščini so nedavno tega prešle v last od zavoda za zemljiški kredit ustanovljene »Združene avstr. delniške družbe za tekstilno industrijo« (Vereinigte Oesterreichische Textilindustrie-Aktiengesellschaft), ki obvladuje že danes 16 odstotkov vse avstrijske pavlone industrije. Ajdovska predilnica se ni pridružila kartelu bombaznih predilnic, vsled česar si je nakopala srdit boj od strani kartela. Nepokorenega delavca palnejo na cesto in ga denejo na črno listo, pa naj gleda, kje dobi delo. Z ajdovsko predilnico je bilo treba drugače postopati. Vse predilnice na jugu so dobile od kartela naglog, da gredo s cenami svojih izdelkov tako nizko, da ajdovsko podjetje ne zdrži konkurence. In res so kartelirane predilnice nastavile svoje izdelke tako nizke cene, da se niso poklivali niti stroški sirovin. Ajdovska predilnica je

bila prisiljena kapitulirati in njeni veliki delničarji so prodali svoje akcije navedeni delniški družbi. Kapitalisti ne trpe osebojnikov! Če se delavci postavijo na enako stališče, klepetajo od velikega kapitala vzdruževano časopisje o terorizmu in državni pravdnik piše obtožnico zaradi »izsiljevanja«!

= Naša vojaška politika na Balkanu in konkuzi. Blagoslov vojne je priklopel v mescu januarju do vrhunca. Nič več in nič manj kakor 82 večjih konkuzov s skupnimi pasivi 22 milijonov kron je bilo pretečen mesec na Avstrijskem. V lanskem januarju je bilo na vsem Avstrijskem 15 konkuzov s 6 milijoni kron. Torej je naraslo število konkuzov v tem blaženem letu za 67 in pasive so se zvišale za 16 milijonov kron. V prvih štirih mesecih lanskega leta ni bilo toliko konkuzov kakor v prvem mesecu letošnjega leta. Od 1. januarja do koncem aprila 1912 je bilo 65 konkuzov s skupnimi pasivi 23 milijonov kron, a v letošnjem januarju je bilo 82 konkuzov in 22 milijonov kron pasiv. Pri teh 82 konkuzih so vsi ti, pri katerih so znašala pasiva najmanj 100.000 K. Od konkuzov v januarju jih odpade 31 s 7 in pol milijona K na Ogrsko, 10 s približno 2 in ena četrtina milijona kron na Galicijo, 10 s 4 in pol milijona kron na Češko, pet s približno 2 in sedem četrtink milijona kron na Stajersko itd. Največ konkuzov je bilo v tekstilni branši in sicer je bilo v letošnjem

januarju v tej stroki 55 konkuzov s 14 milijoni kron pasiv, od katerih odpade 36 konkuzov s 7 tri četrtine milijona kron na manufakturne trgovine. Manjši konkuzi so bili v prvi polovici januarja zelo pogosti, v drugi ne tako močno. Ali vzlic temu poroča dunajsko kreditno društvo za mesec januar o 430 manjših konkuzih.

= Socialno demokratična delavska šola na Danskem. Sodrugi Madsen poroča v »Mednarodnem poročilu strokovnih organizacij« o danški delavski šoli sledeče: Že dolgo časa je vladalo med delavstvom stremenje po večjem znanju, da bi bili za osvoboditveni boj delavskega razreda boljše oboroženi. Da bi utešili to stremenje, sta socialno demokratična delavska stranka in strokovna centrala usanovili v Koda-nju socialno demokratično delavsko šolo. Pouk je v polletnih tečajih. V šolo se sprejme toliko učencev, kolikor dopuščajo sredstva in učne moči. Učence izvolijo organizacije, ki plačujejo določeno svoto za vsakega učenca. Socialno demokratična stranka in strokovna centrala podpirata šolo z gnotnimi sredstvi. Poučujejo se naslednji predmeti: socialno gospodarstvo, materialistično zgodovinsko naziranje in zgodovina socializma, danska državna in občinska uprava, delavska zakonodaja in zgodovina in poslovanje strokovnih organizacij. Šola je imela doslej dva tečaja, vsak tečaj je obiskovalo po 20 učencev.

potreba, tedaj bodo seje v poslanski zbornici do konca tega meseca.

Dnevni red današnje seje.

Dunaj, 10. Dnevni red današnje seje je sledeči: 1. tretje branje zakona o kužnih boleznih; 2. prvo čitanje vladne predloge o porabi delavcev v pekarnah; 3. prvo čitanje vladne predloge o krošnjarskem zakonu; 4. prvo čitanje predlogov poslancev Rieunbilla in Forstnerja o spremembi zakona o delovnem času in zapiranju trgovin v trgovinskem obrtu.

CESARJEVO PISMO ZA CARJA.

Hohenlohe pri carju.

Peterburg, 9. Car Nikola je večeraj popoldne sprejel avstrijskega odposlanca princa Hohenloha na poslovljni avdienci. Pokazal se je zelo ljubeznivega in mu izročil svoj odgovor za cesarja Franca Jožefa. V petek večer je priredil ministrski predsednik Kokovcev obed na čast avstrijskemu princu.

Hohenlohe odpočival.

Peterburg, 9. Avstrijski princ Hohenlohe je snoči ob 6. zapustil Peterburg.

Posvetovanje.

Peterburg, 9. Zunanji minister Sasonov ima z avstrijskim poslanikom svetnikom grofom Czerninom pogosta in važna posvetovanja o vprašanjih, katerih se dotika cesarsko pismo.

Carjev odgovor.

Peterburg, 9. Kar se tiče vsebine cesarjevega pisma, izročene carju Nikolaju, sodijo v diplomatičnih krogih, da ne obravnava nobenih posebnih vprašanj, temveč ima bolj splošno, a znatno miroljuben značaj. Na podlagi njegove vsebine pa so se vršila obširna posvetovanja ruske vlade z avstrijskim poslanstvom. Udeležil se jih je tudi princ Hohenlohe, ki je bil pred svojim odhodom z Dunaja, od cesarja osebno informiran. Na podlagi rezultatov teh posvetovanj je sestavljen carjev odgovor.

Atentat na princa izmišljen.

Peterburg, 9. Ruska brzojavna agentura pravi, da so bile v inozemskih listih razširjene vesti o nameravanem atentatu na avstrijskega princa Hohenloha popolnoma izmišljene. (Mi smo objavili to vest kot neverjetno.)

Diplomatično mnenje.

Peterburg, 10. V tukajšnjih diplomatičnih krogih prevladuje mnenje, da je carjevo pismo za avstrijskega cesarja pisano zelo prijateljsko in pristržno in da bo kakor Franc Jožefovo prispevalo za zboljšanje razmer med peterburško in dunajsko vlado.

Hohenlohe na Dunaju.

Dunaj, 10. Princ Hohenlohe se je vrnil iz Peterburga in bo danes od cesarja sprejet na avdienci, da mu izroči carjevo pismo.

POLJSKO RUSINSKA POGAJANJA.

Lvov, 10. »Dilo« objavlja, izjavo Rusinov, da se na zadnji konferenci zaradi deželnozborske volilne reforme ni dosegel sporazuma, ker Poljaki niso sprejeli rusinske zahteve glede na procentualno razdelitev mandatov po narodnosti. Rusini zahtevajo 30 odstotkov vseh mandatov, Poljaki pa ne dajo več kakor 26.4. Danes ima biti zopet konferenca, Rusini pa dvomi, da se odstranijo zapreke, zaradi katerih se ne more sklicati seja odseka za volilno reformo.

POLJSKA LJUDSKA STRANKA.

Lvov, 10. Zastopniki poljske ljudske stranke so izstopili iz poljskega narodnega sveta. Strankino načelstvo ima dne 22. konferenco v Tarnovu, da poroča o razmerah v narodnem svetu, v katerem imajo vsepoljaki in konservativci večino. Stranka hoče zahtevati, da se pospeši volilna reforma za deželni zbor.

LUKACS NA DUNAJU.

Dunaj, 9. Snoči se je ogrski ministrski predsednik Lukacs pripeljal na Dunaj. Danes ob 11. dopoldne ga je cesar sprejel na avdienci. Budimpešta, 10. Ministrski predsednik Lukacs se je vrnil z Dunaja.

ROPARJI VOLILNE PRAVICE.

Budimpešta, 9. Včeraj je imel odsek za volilno reformo svojo tretjo sejo. Govorili so sami reakcionarci. Sipeky in Bujanovics sta pravila, da je to, kar daje vladni načrt, že skoraj preveč. Telegdy in Krolopp sta fantazirala, da se priznava industrijskim delavcem »prevelike« pravice (!); zahtevala sta večje ugodnosti za kmete. Antal je predlagal, naj se določi, da je znanje madjarskega jezika pogoj za volilno pravico; ob enem je zahteval, da naj ostane sedanji zakon neizpremenjen v tistih okrajih, v katerih se je bati, da bi dobili kandidati drugih narodnosti več glasov kakor madjarski. (Zakaj se neki toliko trudijo! Saj bi bilo vendar najenostavnejše, če bi kar kratko določili: Izvoljen sme biti samo kandidat, ki je Madjar in priseže, da ostane do smrti slepo pokoren mameluk Štefana Tisze.)

ŽELEZNIŠKA NESREČA PRI MEDIAŠU.

Budimpešta, 9. Ravnatelstvo ogrskih državnih železnic preiskuje vzroke katastrofe pri Mediašu in je objavilo o dosedanjem rezultatu to: Tovorni vlak bi bil tudi normalno prišel je pet minut pred brzovlakom na postajo. Ko je bil zapustil zadnje postajališče, ga je ustavil čuvaj pri čuvajnici 184 z rdečo svetilko. Čuvaj pravi, da je bila ena svetilka na lokomotivi ugašala; temu pa oporekata strojevodja in kurjač ter pravita, da je čuvaj pozabil svojo svetilko pri zadnjem vlakom na tiru. Ko sta se prepričala, da gorita svetilki na lokomotivi po predpisu, sta polagoma nadaljevala vožnjo. Peljala sta se še kakšnega pol kilometra, ko je brzovlak od zadaj trčil v tovorni vlak. Glavna krivda zadene zavirača na zadnjem vozu, ker je zaspal. Ko se je vlak ustavil, bi bil moral odkorakati 500 metrov nazaj. Tudi ko se je tovorni vlak odpeljal dalje

ni upozoril čuvaja, da naj krije vlak. Ko se je blizal brzovlak, ni dal znamenja s svetilko. Osebe brzovlaka je bilo na postaji Elizabetov obveščeno, da je nagli tovorni vlak pred njim. Kljub temu ni ne strojevodja ne kurjač dobro pazil na progno. Na mestu nesreče sta imela na 800 metrov prost razgled. Doslej nista mogla biti zaslišana, ker sta smrtonovarno poškodovana. Kilometersko kazalo na lokomotivi kaže 60 kilometrov hitrosti na uro. Žena konjskega trgovca Leboviča je umrla za opeklinami.

VARŠAVSKE UTRDBE.

Lvov, 10. »Slowo Polskie« ima iz Varšave poročilo, da bodo odnotni na desnem bregu Visle ležeči forti razrušeni. O onih na levem bregu še ni nobenega ukaza.

RUSIJA IN TURČIJA.

London, 9. U tukajšnjih političnih krogih govore, da imata Rusija in Turčija važna pogajanja.

NESREČA V RUDNIKU.

13 rudarjev mrtvih.

London, 9. V rovu Rufford pri Mansfieldu se je ponoči na soboto utrgala veriga, na kateri je visel sod z 800 galonami vode. Posoda je padla 150 metrov v globočino. Trinajst rudarjev, ki so bili tam zaposleni, je ubitih.

VIHARJI NA ANGLESKEM.

London, 9. Na severnem Angleškem, na Irskem in Walesu je divjal strahovit vihar. V Rentonu pri Dumbertonu je izstopila reka Leven in poplavlila več tovarov. Vsled tega mora več sto delavcev praznovati. V Newcastlu so velike tovarne Armstrong in Whitworth zelo poškodovane. Na reki Tyne je več ladij karamboliralo. Velik del dežele ima pretrgane brzojavne zveze.

PONESREČENA LADJA.

Liverpool, 9. Vsled hudega viharja je na Merseyu neka barka, ki je last pristaniške oblasti, zajela vodo. Boje se, da je deset oseb utonilo.

SUFRAŽETKE MED CVETLICAMI.

London, 9. V botaničnem vrtu v Kewu sta bila dva paviljona ponoči hudo poškodovana. Trideset šip je razbitih, najdragocenejšo orhideje so razmetane na vse strani. Škoda je velika; mislijo da so jo storile sufražetke.

Novice.

* **Skupna smrt matere in sina.** Z Dunaja poročajo: V Burggasse je stanovala 36letna zasebnica Danica M. in njen 15letni sin Lev. Bila je Hrvatica in ločena od moža. Vsled bolezni je prišla v denarne stiske. V četrtek dopoldne ju ni nihče videl, zato so s silo odprli stanovanje, ki je bilo napolnjeno z duševnim oglenim plinom. V sobi sta pa ležala mrtva mati in sin. Mati je bila postavila sredi sobe posodo z ogljem in užgala ogelje. Da ne bi prihajal svež zrak v sobo, je zastavila okna in vrata z opravo, vse špranje zamašila s perilom. Zaprta je pismo, v katerem navaja za vzrok samomor bolezni in slabe premoženjske razmere.

* **Hči je umorila mater.** V Lyonu na Francoskem je ubila hči svojo mater, ko je ta spala. Tolkla jo je tako dolgo s sekuro, da je bila mrtva. Umorila jo je zaradi tega, ker jej mati ni dovolila, da bi vstopila v samostan »Brezna« dežnega spočetja. Pebožna morilka ni olazna, temveč je izvršila umor prav premišljeno. Sumili so jo začeli, da je ona morilka, ker je hodila po umoru pač na pokopališče, a ni nikdar hotela obiskati groba matere.

* **Zakonska zvestoba.** Iz Bruslja poročajo: Pred nekaj dnevi je po pričetku predstave v operetnem gledališču v Bruslju hodil pred gledališčem gorindol gospod, ki je bil silno razburjen. Na vprašanje, kaj da ga je tako razburilo, je odgovoril: »Moja soproga je s svojim ljubimcem v gledališču; čakam ju, in kadar prideta iz gledališča, ustrelim oba.« V rokah je držal revolver. Čez nekaj minut so predstavo v gledališču prekinili, režiser je stopil na oder in dejal: »Čestita gospod! Pred gledališčem čakajo mož z nabitim revolverjem in pravi, da bo ustrelil svojo soprogo, ki je z ljubimcem v gledališču. Čaka pred glavnim izhodom. Za nekaj trenutkov bomo zatemnili gledališče in ogledni par oddide lahko skozi izhod za silo, ki vodi v stransko ulico.« Nato je zapustilo gledališče — štirinajst carov.

* **Iz ruskega delavskega življenja.** V Putilovskih tovarnah v Peterburgu stavlja 12.000 delavcev. Pri tej stavki se je zopet pokazal ruski absolutizem, ki mrzi vsako delavsko gibanje. V noči od četrta na petek so udri beriči v stanovanja stavkajočih delavcev in jih aretirali. Odnali so na stotine delavcev. Ali vladna se je zmotila, ko je mislila, da z nasilnimi aretacijami zatrti stavko. Takoj drugi dan se je stavka močno razširila.

* **Zanimiva operacija.** Iz Prage poročajo: Češki listi pišejo o zanimivi operaciji, ki je bila izvršena na kliniki profesorja Kleinhansa. Žena delavca iz Kralupa je porodila dvojčke, izgubila je pri porodu mnogo krvi, ter vsled tega silno oslabela. Zdravnik je možu dejal, da mora žena dobiti nekaj krvi, ako hoče, da ozdravi. Mož je bil takoj pripravljen, vzeli so mu nekaj krvi, ki so jo nato dovedli ženi. Operacija je iztekla dobro, kar najboljši in oba bolnika se počutita dobro.

* **Bela vrana.** Na Dunaju je umrla 84letna hišna posestnica Amalija Vrba. V svoji oporoki je odredila, da strankam, ki jih je dvanaest in ki stanujejo v njeni hiši, za eno četrtletje ni treba plačati stanarine. Ko je prišel pred dvema dnevi v hišo notar, ki mora urediti zapuščino, so prišle stranke k njemu, da bi plačale stanarino. Seveda je zavladalo nepopisno veselje, ko jim je notar povedal zadnjo voljo hišne gospodinje. Stranke so položile na grob umrle gospodinje krasen venec.

* **Spomenik Pavla Singerja.** V nedeljo je socialno demokratična stranka v Berlinu s skromno slovesnostjo odkrila nagrobni spome-

Obnovljena balkanska vojna.

Nova bitka na Galipoliju. Turki izkrcavajo čete ob hudih bojih. Obroč okrog Skadra se sklepa.

OKROG ODRINA.

Konzuli protestirajo.

Carigrad, 9. Konzuli v Odrinu so pri svojih poslanstvih energično protestirali proti načrtu obstreljevanja, ki je v nasprotju z načeli človečnosti.

Obstreljevanja se nadaljujejo.

Sofija, 9. Obstreljevanje Odrina se nadaljuje energično.

PRED CATALDŽO.

Ponesrečena turška ofenziva.

Sofija, 9. Pred Cataldžo so Turki napravili nekoliko ofenzivnih poizkusov, ki se jim pa niso posrečili. Šest turških bataljonov je v petek zjutraj napadlo bolgarske pozicije pri Arnavitkaju. Podpirale so ta napad trdnjavske baterije iz Gjavur Tabije, ter bojne ladje in torpedovke pri Bujuk Cekmedže. Bolgari so odbili napad. Pri Bagčekeju so Turki izkušali prodreti proti Pabas Burgasu. Bolgarska pehota in kavalerija je preprečila napredovanje in Turki so se umaknili čez reko Karasu. Tretji ofenzivni sunek so napravili oddelki s strojnimi puškami in poljsko artiljerijo pri vasi Gukčabi. Bolgarski polk jih je z bajoneti pognal nazaj. Umaknili so se v neredu in so pustili svoje mrtve in ranjene na bojišču. Vsi drugi poizkusi Turkov, da bi prodrli v črto Zenikej Lazarkaj so se preprečili.

Letalci.

Sofija, 9. Bolgarski letalci so pri Cataldži zelo zaposleni z rekonosciranjem sovražniških pozicij in njegovih gibanj. Ta služba zelo pomaga bolgarski vojski.

NA GALIPOLSKEM POLOTOKU.

Turško pojačanje.

Carigrad, 9. Deseti vojni zbor, ki je bil doslej v Carigradu, je s svojimi kavalerijskimi in artiljerijskimi polki vkrcan na petnajstih transportnih ladjah v Stambul in Galati. Namenjen je za galipolski polotok. Tudi bivši mornariški minister Hursid paša in Enver beg odhajata v Galipoli. Kakor je videti, se privzorično opusti od Enver bega nameravano izkrcanje v Rodostu.

(To so čudne vesti. Turki vladi je očitno na tem ležeče, da se precej debelo laže. O Enver begu so poročali, da se je že izkrcal v Rodostu in imel boj z Bolgari. To je bila torej zlagana vest. Zdaj je pa veliko vprašanje če je deseti zbor res namenjen za Galipoli. Razumljivo bi bilo, da razširjajo iz Carigrada neresnične vesti, hoteči prevariti Bolgare. Verjetneje bi bilo, da je pojačanje namenjeno za Cataldžo. Za javnost pomeni to, da turškim vestem sploh ne sme preveč verjeti.)

Nova bitka.

Sofija, 9. Turki so včeraj popoldne poizkusili ofenzivo pri Bulajiru. Vnela se je bitka, v kateri je bil turški napad odbit. Turki so se umaknili v slabem redu in niso mogli vzeti mrtvih in ranjenih s seboj.

Preprečeno izkrcanje.

Sofija, 10. Turške ladje iz Male Azije so hotele izkrcati večje čete pri Šarkeju. Bolgari so jih napadli s pehoto in artiljerijo. Strelba je imela uspeh, da je bil manever izkrcavanja preprečen. Sedemnajst ladij je odplulo.

Sofija, 10. Poizkusi turškega transportnega brodovja, da bi izkrcali čete na marmarskem obrežju, so se na raznih točkah ponesrečili.

SKADER.

Majšori pri Nikoli.

Cetinje, 9. V Grudo je prišlo veliko število Majšorov s svojimi barjaktari pozdravit kralja Nikolo. Kralj se jim je zahvalil za njih trud in za združitev s Črnogorci, ter jih pohvalil, da so tako požrtvovalni za svobodo dežele. Barjaktari so odgovorili, da je Črna Gora majšorska domovina, s katero hočejo deliti srečo in nesrečo. 3000 Majšorov je pripravljenih, da se pridružijo črnogorski operaciji proti Skadru.

Zavzete pozicije.

Cetinje, 9. Črnogorci so zavzeli utrjene pozicije severozapadno od Skadra, Srbi in Črno-

gorci skupno pa turško pozicijo pri Bužatih na jugu. Del srbskih čet pod generalom Popovićem se je združil s Črnogorci za bombardiranje Vrdice južno od Skadra.

Odbit napad.

London, 9. Iz Podgorice javljajo, da so Srbi in Črnogorci zavzeli nekoliko višav pred Skadrom in odbili turški izpad. Uspehi bombardiranja so dobri. Ogenj turških baterij je ustavljen.

Obstreljevanje Taraboša.

Cetinje, 9. Včeraj dopoldne so začele čete generala Martinovića obstreljevati Taraboš. Kralj Nikola je bil navzoč pri začetku boja. Odkril se je in pokrival. (Splohi govori in se vede kakor komediant.)

Cetinje, 10. Martinovićeve čete so vzele važne postojanke pred Tarabošem in so se približale utrdbam do 200 metrov. Pri Vodici so srbske čete vrgle Turke.

Hasan Riza — živ ali mrtve?

Cetinje, 10. Vesti, da je bil poveljnik Skadra Hasan Riza ubit, se trdovratno vzdržujejo.

SRBSKA POMOČ.

Belgrad, 10. Bolgarska ni zahtevala od Srbije nobene nove vojaške pomoči, ker zadoštujejo za sedanje operacije čete, ki so na bojišču. Srbske čete so pa pripravljene, da lahko vsak čas odrinejo, če bo za pospešenje akcije treba pojačanja.

TURŠKA POJAČENJA.

Carigrad, 9. Iz pristanišča Izmid je odplulo osem transportnih ladij s četami za Evropo.

Carigrad, 10. Dvajsetišoč Kurdov s kavalterijo je dospelo na osemnajstih transportnih ladjah pred Midljo, kjer se izkrcavajo pod zaščito vojne eskadre.

TURČIJA SE POGAJA?

Carigrad, 9. Vzdržuje se glas, da se Turčija na tihem pogaja z balkanskimi državami. Ko bodo pogajanja zaključena, bo dežela postavljena pred gotovo dejstvo. Mir z balkanskimi državami pride tako nenaadno, kakor je prišel mir z Italijo.

Pariz, 9. »Temps« pravi, da ima zanesljive vesti kljub vsemu oporekanju iz Carigrada in Sofije, da se vrše med Turki in Bolgari tajna pogajanja in da bo vsled njih vojna kmalu končana.

ITALIJANSKE LADJE.

Smirna, 10. Italijanska križarka »Agordat« in neki torpedolovec sta iz Stampalje dospela sem.

Rim, Italijanska vlada je odposlala bolniško ladju »Regina d'Italia« v Drač.

TURŠKE FINANCE.

Carigrad, 9. »Idkam« javlja, da je finančno ministrstvo z ozirom na vojno stanje ukazalo, da odgode državne blaginje vsa izplačila izvzemši sodne stroške in stroške za pobiranje davkov, če ne presegajo 100 piastrov.

BOLGARSKA IN RUMUNIJA.

Obnovitev pogajanj.

Bukarešt, 9. Bolgarsko-rumunska pogajanja se jutri prično na podlagi londonskega protokola. Vsestransko se pričakuje, da se zdaj doseže zadovoljiv uspeh. Rumunska vlada je imenovala za svojega zastopnika poslanca princa Ghika v Sofiji.

DELOVNI PROGRAM POSLANSKE ZBORNICE.

Dunaj, 9. V teku tega tedna se bo sešla poslanska zbornica le k dvema plenarnima sejanima in sicer v ponedeljek 10. t. m. ob treh dopoldne in v torek ob enajstih dopoldne. Ostali dnevi so odločeni delu v odsekih, zlasti v finančnem odseku. V torek ob dvanajstih bo seja klubovih načelnikov, na kateri bo razprava o delovnem programu. Pred vsem se bo seja bavila s tem, kako da bi se dokončalo delo v finančnem odseku. Finančni odsek nikakor ne more izvršiti do 15. februarja svojih razprav in jih bo dokončal šele prihodnji teden. Ako bo

nik pred dvema letoma umrlemu voditelju sodru-
gu Pavlu Singerju. Spomenik je šest metrov
visok obelisk iz bazalta; na sprednjem delu je
bronzast medaljon Pavla Singerja.

* **Boj med dezerterjem in vojaki.** Iz Kijeva
poročajo o hudem početnem boju, ki se je raz-
vil med vojaki in dezerterjem. Dezerter se je
zabarikadiral v hiši, neprestano streljal na vo-
jake in oficirje, ki so ga zasledovali. Smrtno je
ranil stotnika, podčastnika in dva vojaka.
Končno se je posrečilo oficirju, da je ustrelil
dezerterja ravno v glavo.

* **Zveličanje in sir.** Katoliška cerkev je vse-
stranska, skrbi za duševni in telesni blagor svo-
jih ovčic. Francoski zavod, ki ga vodijo duhov-
niki in kjer imajo tovarno za sir, razpošilja na-
slednjo reklamo: »Velečeni gospod! Čast
nam je priporočati Vam sir, ki ga izdelujejo ske-
sana dekleta z najčistejšimi prsti v našem za-
vodu. Ker smo znižali mezde na najnižjo stop-
njo, zato lahko oddajamo sir prve vrste po ...
sir druge vrste pa po ... Vsakdo, ki kupi 20
kilogramov naenkrat, ima pravico do maše za-
dušnice, ki jo bom bral v kapeli našega zavoda.
Zasebniki, ki naročujejo manjšo množico sira,
dobe z vsako pošiljateljico molitveni bon. Kadar
imajo pet bonov, tedaj naj jih pošljejo franko na
naše oskrbništvu, ki bo zaznamovalo zanje
mašo. Ker izdelujejo sir v našem zavodu de-
kleta, ki so vajene izredne snage, zato je naš
sir najboljše, brezprimerne kakovosti. Ako ga
pokusite, gotovo takoj naročite večjo množico.
Vsa naročila sprejema abbé D., ravnatelj za-
voda za skesana dekleta.« Tako človek torej v
miru je sir in počasi leze v nebesa. Če bi ga slu-
čajno pekla vest, da je sir, ki so ga napravile
dekleta za mezde, znižane na najnižjo stopnjo,
tedaj lahko vzame v roke bone za maše, ki ga
bodo vzlic temu spravili v nebesa.

* **Ropar.** Praški porotniki so sodili pre-
tečeni petek 16letnega Bogomila Humla. Fant je
bil obtožen rop. Ze 25. novembra 1912 je stal
pred sodiščem zaradi tega zločina. Obtožen je
bil, da je iztrgal osemitletnemu otroku krono
iz roke. Porotniki so takrat spoznali njegovo
krivdo in obsodili »roparja« v triletno ječo. Naj-
višji sodni dvor je razveljavil obtožbo, iz for-
malnih vzrokov. Porotno sodišče je moralo to-
rej še enkrat soditi roparja. Devet porotnikov
je pri obnovni obravnavi zopet potrdilo, da je
fant izvršil rop in obsodili so ga zopet v tri-
letno ječo. Kazenski zakon določa za rop naj-
nižjo kazen desetih let. Sodišče ga je obsodilo
na tri leta. Človeku se zdi neverjetno, da so iz-
rekli tako trdo kazen ljudje, ki živijo v Evropi.
Porotniki so uničili mlado življenje. Kdo na vsem
svetu bo pa verjel fantu, kadar bo zapustil ječo
in iskal službo, da je bil zaradi ene krone ob-
sojen na tri leta. Na Avstrijskem velja pač na-
čelo, da tatitve obešajo, tatove pa izpuščajo.

* **Živi mrtvec.** Iz Bruslja poročajo: K poš-
nemu uradniku v Bruslju je prišel pred nekaj
dnevi delavec. Uradnik ga vpraša po njegovi
želji. Delavec mu odgovori, da mora poveriti
rakev. »Kakšno rakev? Pri meni ni nihče umrl,«
pravi uradnik. Nato mu pokaže delavec naro-
čilni list, na katerem je bilo povsem določeno
in jasno napisano, da je naročena rakev in sicer
za njega samega. Kmalu nato pride gospod po-
grebega zavoda k uradniku, ki mu ponuja tarif
v blagohoten pregled; potem pride še mizar,
kmalu nato še en gospod od drugega pogreb-
nega zavoda, za njim zastopnik trgovine s cvet-
licami in končno še prodajalka s polnimi ro-
kami vencev »na izbero«. In vse to zanj, jasno
in določeno naročeno na njegovo ime. Priprave
za pogreb pa še niso končane. V stanovanje
mu prinese krasen venec s trakovi, na katerih
objokujejo v velikih zlatih črkah tovariši svo-
jega šefa, pride cerkovnik, ki hoče natančen
spored cerkvenih ceremonij, prihajajo še raz-
lični mračni ljudje, ki so v kupčijskih zvezah s
smrtjo. Celo opravo hočejo odpeljati, saj je go-
spod mrtvec. Ubogi poštni uradnik je slabo spal
ono noč, skoraj tako kakor da bi že resnično
ležal na smrtni postelji. Ali čakalo ga je še večje
presenečenje. Okolo desetih dopoldne zapazi
na cesti sumljivo gibanje, resni gospodje v čr-
nih oblekah, s cilindri, črnimi rokavicami se
razpostavijo okolo stanovanja. V sodnijski dvo-
rani se je pa dokončal ta pogreb. Človek, ki ga
je bil uradnik odpustil iz službe, si je izmislil
iz maščevanja pogreb. Zapuščena uradnikova

ljubica pa je napisala in razposlala smrtno ob-
vestilo. Sedaj sta oba zaprta: avtor pogreba bo
sedel dve leti in pol, ljubica pa enajst mesecev.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zalaga založba »Zarje«.
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

A. Kje pa pustite brusiti svoje nože
in škarje?

B. Pri gosp. Ivanu Kraigherju. On je
fin umetni brusar.

Tudi se dobi pri
njem vsakovrstno
zelo dobro blago.

Obiščite ga, stanuje
v Ljubljani, Židov-
ska ulica šte. 3.

Le z »Zdravnik želodca«
napisom
je prava
znamka.

Opozorjamo na var-
stveno znamko
»Zdravnik želodca«

Žepni koledar

za delavce sploh in pro-
metne uslužbence
za navadno leto 1913.

Ta žepni koledar je obsežnejši od dosedanjih
in je jako primeren za vsakdanjo rabo. Razpo-
šiljati se začne najkasneje 15. novembra. —
Vsebine: Koledar. — Dohodki in stroški. —
Kolkovne lestvice. — Inozemske denarne vred-
nosti v kronski veljavi. — Množina razpredel-
nica. — Stare in nove mere. — Koliko plačam
osebne dohodnine. — Koliko plačam vojne
takse. — Poštni in brzojavni tarif. — Dr Viktor
Adler. — Demon alkohol. — Dolžina železnice
in brzojavnih naprav cele zemlje. — Priporo-
čljive knjige založbe »Zarje«. — Najvažnejše
določbe v zavarovalnici proti neugodam. —
Novi mezdni zakon za rudništvo. — Stavke v
Avstriji leta 1911. — Dolžine raznih železnic
na zemlji. — Tri Askereve pesmi: Poslednji
akord, Svetnica, Karnevalska balada. — Za
»Zarje«. — Največja mesta na zemlji. — Obrtna
sodišča v južnih avstrijskih deželah. — Obrtna
nadzorništa v južnih avstrijskih deželah. —
Pisatelj Ivan Cankar (slika). Pomen nekaterih
parlamentarnih besed. — Napoleon Bonaparte
(atorizmi ob stoletnici). — Beležke za vsak dan
v letu. — Oglasi.

Cena posameznim izvodom 1 K, po pošti 10
vinarjev več. Z naročilom po pošti je najbolje
poslati tudi denar, da se ne povečajo (s pripo-
ročilom) poštni stroški. Dobival se bo pri upravi
»Zarje« v Ljubljani po zaupnikih.

ZASTONJ ni nič, ampak za 1 K 80 vin. dobiš »Zarje« ves
mesec. Vsak delavec mora biti nájno naročen.

Občno konsumno društvo v Trbovljah

registrovana zadruga z omejeno zavezo
vabi svoje člane na

redni občni zbor

ki se vrši v nedeljo, dne 16. svečana 1913 ob 3. popoldne
v prostorih »Delavskega doma«.

Dnevni red:

1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Računsko poročilo.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Sklepanje o čistem prebitku.
5. Volitev treh članov v nadzornišstvo in dva namestnika.
6. Razno.

Trbovlje, dne 4. svečana 1913.

Nadzorstvo.

Družinski kruh

iz pekarnе »Konsumnega dru-
štva za Ljubljano in okolico«
je najboljši in najcenejši. - Hlebi
po 1.75 kg veljajo samo 56 vin.

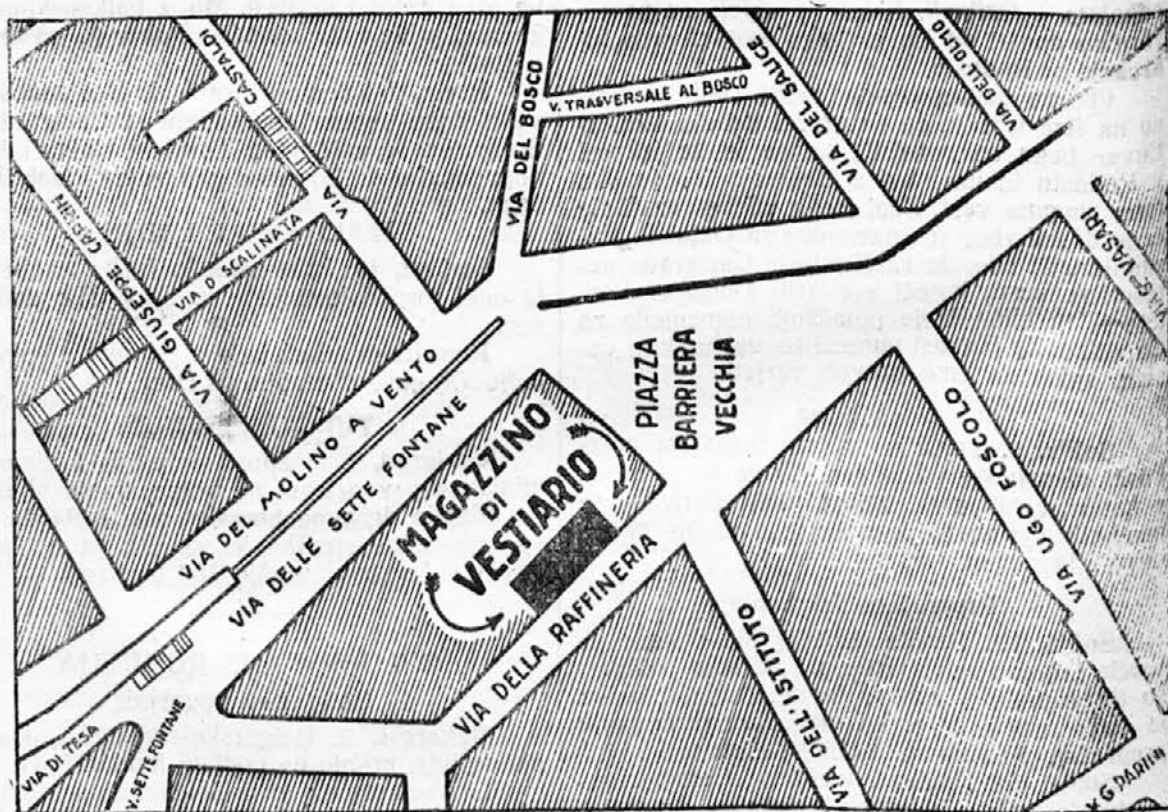
Dobi se v vseh prodajalnah »Kon-
sumnega društva za Ljubljano in
okolico. - Člani segajte po njem!

Delavske konsumne zadruge ZA TRST, ISTRO IN FURLANIJO

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Skladišče oblačil

Trst, ulica Raffineria šte. 3.

Evro izkaz inkasov od 18. septembra do 31. decembra 1912:

	Konfekcija		Manufaktur		Obuvala		Pokrivala		Skupno	
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Sept. (13 dni)	5 624	86	6 977	88	2 548	32	1 636	50	16 787	56
Oktober	19 123	72	10 705	76	6 923	21	3 640	60	41 393	29
November	18 209	42	14 200	19	5 172	94	2 426	04	40 008	59
December	12 628	60	8 802	67	5 329	74	2 250	30	29 011	31
	55 586	60	40 686	50	19 974	21	9 953	44	126 200	75

Te številke govore jasneje nego vsaka druga ponarejena in lažnjiva reklama. Oni
dokazujejo dejstvo, da članom »Delavskih zadrug« izdatno konvenira kupovati kon-
fekcijsko blago, manufakture, obuvala in pokrivala edino v lastnem skladišču
oblačil.

Naznanilo

članom »Konsumnega društva za Ljub-
ljano in okolico« r. z. z o. z., ki stanu-
jejo v Ljubljani in okolici:

Prodajalne društva: v Ljubljani (Sodna ulica,
Krakovski nasip, Bohoričeva ulica); v Šiški (Ce-
lovška c., Kolodvorska c.) ter na Viču-Glineah.

se od dne 1. februarja dalje zapirajo
zvečer ob pol 8. izvzemši v sobotah in
... dnevih pred prazniki. ...

NADZORSTVO.

NAČELSTVO.

Opomba: Za prodajalne na Gorenjskem se eventualna preuredba
naznani po lozadavnem sklepu gorenjskih delegatov.